

HE 113/2014 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2014
TOISEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI**

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen toiseksi lisätalousarvioksi vuodelle 2014.

Helsingissä 4 päivänä syyskuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Valtiovarainministeri *Antti Rinne*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2014 *toiseksi* lisätalousarvioksi.

Maa- ja metsätalouden kasvun taustalla ovat ennen kaikkea Yhdysvallat ja Iso-Britannia, talouksien jättäessä finanssikriisin taakseen. Myös Euroopan talous elpyy vähitellen sitkeän taantumien jälkeen. Sen sijaan monissa kehittyvissä talouksissa kasvu on merkittävästi totuttua hitaampaa. Lisäksi geopolittiset jännitteet mm. Venäjällä, Irakissa ja Libyassa varjostavat teollisuusmaiden kasvunäkymiä.

Talouden näkymät

EU:n pakotteilla tai Venäjän asettamilla vastapakotteilla ei ole merkittäviä suoria kokonaistaloudellisia vaikutuksia Suomeen. Sen sijaan epäsuorat vaikutukset voivat nousta kriisin pitkittyessä merkittäviksi. Suomen talous oli vuodenvaihteessa taantumassa, mutta kääntyi keväällä vaimeaan kasvuun. Talouden toipumista tukee viennin asteittainen elpyminen. Toisaalta yksityiset investoinnit supistuvat selvästi, eikä kulutuskysyntäkään lisääntynyt. Alkuvuoden taantumien seurauksena Suomen kokonaistuotannon ei ennusteta keskimäärin kasvavan v. 2014.

Työmarkkinoiden tilanne heikkenee edelleen. Työttömyysasteen ennustetaan nousevan 8,6 prosenttiin ja työllisyys heikkenee edellisestä vuodesta 0,4 prosentilla. Hintapaineet hiipuvat edelleen ja inflaatio jää 1,1 prosenttiin, josta välillisen verotuksen vaikutus on n. ½ prosenttiyksikköä.

Pääministeri Stubbin hallituksen yhtenä painopisteenä on tukea kasvua, työllisyyttä ja ostovoimaa. Hallitusneuvotteluissa päätettiin uusista toimenpiteistä kasvun ja työllisyyden vahvistamiseksi. Seuraavat vuoteen 2014 kohdistuvat hallitusohjelmaan liittyvät toimenpiteet on sisällytetty tähän lisätalousarvioesitykseen: voimalaitosveron poistaminen, panostukset eräisiin liikenne- ja väylähankkeisiin sekä valtion asuntorahaston myöntövaltuuden lisäys käynnistymisavustuksiin.

Stubbin hallitusohjelma

Verotuloja koskevaa arviota alennetaan nettomääräisesti 360 milj. eurolla. Useita välillisen verojen tuottoarvioita alennetaan talouden kehitystä koskevien näkymien heikentymisen sekä saatujen verokertymätietojen seurauksena. Muun muassa arviota arvonlisäveron tuotosta alennetaan 247 milj. eurolla. Vastaavasti energiaverojen tuottoarviota alennetaan 128 milj. eurolla ja autoveron 57 milj. eurolla.

Tuloarviot

Toisaalta arviota ansio- ja pääomatuloverojen kertymästä korotetaan 120 milj. eurolla. Lisäys aiheutuu alkuvuoden ennakoitua suurimmista kertymätiedoista rajoitetusti verovelvollisten maksaman lähdeveron osalta sekä vuoden 2013 verotuksen valmistumisesta

saaduista ennakkotiedoista, joiden mukaan pääomatuloverot olivat ennakoitua suuremmat.

Kertymätietojen ja niiden pohjalta päivitettyjen tuottoennusteiden seurauksena vähennetään perintö- ja lahjaveron tuottoarviota 120 milj. eurolla ja korotetaan varainsiirtoveron tuottoarviota 80 milj. eurolla.

Voimalaitosvero (ns. windfall-vero), jota ei ole vielä saatettu voimaan, perutaan ja arvio veron tuotosta poistetaan.

Arviota valtiolle takaisin maksettavista lainoista korotetaan 127,4 milj. eurolla aiheutuen Islannin ennenaikaisesti takaisin maksamista lainasta.

Liikenne- ja väylä-hankkeet

Pohjoiseen menevien raskaiden kuljetusten ja erikoiskuljetusten sujuvoittamiseksi ehdotetaan 0,5 milj. euroa vt 4 Isohaaran vanhan sillan korjaamiseen. Rauman meriväylää ehdotetaan syvennettäväksi (kustannusarvio 20 milj. euroa). Mt 148 ehdotetaan parannettavaksi Keravan tien kohdalla alueelle rakennettavan logistiikka-keskuksen johdosta (kokonaiskustannusarvio 18,5 milj. euroa, josta valtion osuus 13 milj. euroa). Vt 3:lle ehdotetaan rakennettavaksi Arolammin eritasoliittymä, joka osaltaan edistää Riihimäen ympäristön maankäytön kehittymistä ja vaikuttaa suotuisasti alueen työllisyyteen (kokonaiskustannusarvio 18 milj. euroa, josta valtion osuus 6 milj. euroa). Lisäksi uutena hankkeena ehdotetaan vielä kt 77 Viitasaari—Keitele osuuden perusparannusta tavoitteena mm. metsäteollisuuden puunhuollon ja tuotekuljetusten, lannoite ja kemikaalikuljetusten sekä maidon- ja eläintenkuljetusten sujuvuuden parantaminen (kustannusarvio 13 milj. euroa). Käynnissä olevista hankkeista laajennetaan vt 19 Seinäjoen itäisen ohikulkutien hanketta ja kustannusarvio nousee 12,5 milj. eurolla. Vt 8 Turku—Pori hanketta laajennetaan siten, että nelikaistaista tietä jatketaan Maskusta Nousiaisiin n. 2,5 kilometrin verran. Hankkeen kustannusarvio ei kuitenkaan laajennuksen johdosta kasva vaan se vähenee 10 milj. eurolla johtuen uusista suunnitteluratkaisuista sekä onnistuneen kilpailutuksen avulla saatavista kustannussäästöistä.

Liikenteen tukeminen

Alusinvestointien ympäristötukeen on vuoden 2013 talousarviossa myönnetty 30 milj. euron valtuus tehdä ympäristönsuojelua parantavia investointeja jo käytössä oleviin aluksiin. Tukea ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös uudisalusten ympäristönsuojeluinvestointeja. Vuoden 2013 talousarviossa myönnettyä vielä käytämättä olevaa valtuutta ehdotetaan käytettäväksi em. tarkoitukseen.

Asuminen

Hallitusohjelman mukaisesti ehdotetaan, että asunto-osakeyhtiöiden, vuokratalojen ja asumisoikeustalojen perusparannuksiin tarkoitettun määräaikaisen käynnistysavustuksen myöntämisvaltuutta lisätään 40 milj. eurolla 140 milj. euroon. Avustuksen määrä voi

olla enintään 10 prosenttia hyväksytyistä perusparannuskustannuksista.

Maatalouden kannattavuusedellytysten turvaamiseksi Venäjän asettamien talouspakotteiden aiheuttamassa tilanteessa ehdotetaan kertaluonteista 20 milj. euron määrärahaa kohdennettuun tukeen maataloudelle.

Elintarvikesektori

Elintarvikkeiden vientiohjelman toteuttamiseen yhdessä Elintarviketeollisuusliiton ja Team Finland -toimijoiden kanssa osoitetaan 1,3 milj. euroa lisämäärärahaa.

Yleissivistävään koulutukseen ehdotetaan 15 milj. euroa lisämäärärahaa ryhmäkokojen pienentämiseen ja yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen.

Koulutus

ICT-alan rakennemuutoksesta johtuvien, erityisesti Oulun seudulla tapahtuneiden irtisanomisten vuoksi ehdotetaan äkillisten rakennemuutosten tukeen lisämäärärahaa 8,5 milj. euroa ja lisämyöntövaltuutta 12 milj. euroa.

Rakennemuutokset

Lisävaltuus ja -määräraha käytetään työpaikkamenetyksistä kärsivillä äkillisen rakennemuutoksen alueilla taloudellista kasvua ja uusia työpaikkoja luoviin, lähinnä pk-yrityksille myönnettäviin, yritysten kehittämisavustuksiin, yritystoiminnan kansainvälistymisen vauhdittamiseen ja yritysten tukemiseen niiden hakiessa korvaavia vientimarkkinoita Venäjän laskevan viennin tilalle. Lisäksi määrärahaa on tarkoitus käyttää työvoimakoulutuksen hankintaan sekä palkkatukeen ja starttirahaan.

Verohallinnolle ehdotetaan 2,5 milj. euron lisämäärärahaa lapsivähennyksen edellyttämien tietojärjestelmämuutosten ja muun valmistelun menoihin.

Muut tarkistukset

Varsinaisten tulojen 233 milj. euron vähennys ja määrärahojen 95 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2014 toinen lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 327 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2014 ehdotetaan 7,4 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2014 lopussa arvioidaan budjetoidun perusteella olevan n. 97 mrd. euroa, mikä on n. 48 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Tasapaino ja valtionvelka

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2013 Tilinpäätös	2014 Hyväksytty talousarvio (TA+I LTA)	2014 Hallituksen esitys	2014 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	54 587	54 584	95	54 679
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	1 737	1 814	-	1 814
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	46 172	47 479	-233	47 246
— Verotulot	38 740	39 602	-360	39 242
— Muut tulot	7 432	7 877	127	8 004
Nettolainanotto ja velanhallinta (mom. 15.03.01)	6 420	7 105	327	7 433
— Nettolainanotto	6 424	7 155	327	7 483
— Velanhallinta	-4	-50	-	-50

Vaalikauden kehys Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi n. 95 milj. eurolla, jolloin vuoden 2014 kehysmenojen taso olisi 42 825 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennekorjaukset huomioon ottaen vuoden 2014 kehystaso on 42 851 milj. euroa. Jakamattomaksi varaukseksi loppuvuodeksi jää 26 milj. euroa.

Eduskunnan vuodelle 2014 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+I LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	39 602 148 000	-360 000 000	39 242 148 000
12. Sekalaiset tulot	4 889 914 000	-	4 889 914 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 585 000 000	-	2 585 000 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velan- hallinta)	401 652 000	127 448 000	529 100 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	47 478 714 000	-232 552 000	47 246 162 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	7 105 280 000	327 406 000	7 432 686 000
Yhteensä	54 583 994 000	94 854 000	54 678 848 000

Eduskunnan vuodelle 2014 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+ILT)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	157 597 000	-	157 597 000
22. Tasavallan presidentti	37 710 000	-	37 710 000
23. Valtioneuvoston kanslia	111 841 000	-	111 841 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 347 422 000	-	1 347 422 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	897 239 000	-	897 239 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	1 271 024 000	-	1 271 024 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 739 854 000	-	2 739 854 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	17 085 946 000	1 454 000	17 087 400 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 662 792 000	15 000 000	6 677 792 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 668 389 000	20 100 000	2 688 489 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 016 309 000	48 500 000	3 064 809 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	3 617 946 000	9 800 000	3 627 746 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	12 880 025 000	-	12 880 025 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	276 300 000	-	276 300 000
36. Valtionvelan korot	1 813 600 000	-	1 813 600 000
Yhteensä	54 583 994 000	94 854 000	54 678 848 000

Vuoden 2014 II lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	-360 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	-50 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, lisäystä	120 000 000
04. Perintö- ja lahjaverot, vähennystä	-120 000 000
06. Voimalaitosvero, vähennystä	-50 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	-205 000 000
01. Arvonlisävero, vähennystä	-247 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero, lisäystä	42 000 000
08. Valmisteverot	-128 000 000
07. Energiaverot, vähennystä	-128 000 000
10. Muut verot	23 000 000
03. Autovero, vähennystä	-57 000 000
05. Varainsiirtovero, lisäystä	80 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	454 854 000
01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat	127 448 000
04. Muiden lainojen lyhennykset, lisäystä	127 448 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	327 406 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, lisäystä	327 406 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**94 854 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 28		€
28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		1 454 000
10. Verotus ja tullitoimi		2 500 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		2 500 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle		-1 046 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), vähennystä		-1 046 000
Pääluokka 29		
29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA		15 000 000
10. Yleissivistävä koulutus		15 000 000
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustan- nuksiin (arviomääräraha), lisäystä		15 000 000
Pääluokka 30		
30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		20 100 000
10. Maaseudun kehittäminen		20 000 000
44. Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)		20 000 000
50. Vesitalous		100 000
20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		100 000

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	48 500 000
10. Liikenneverkko	48 500 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	48 000 000
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	—
46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)	—

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	9 800 000
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	6 300 000
41. Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	6 300 000
30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	3 500 000
45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha), lisäystä	500 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 000 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	—
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	—
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—

Määrärahojen kokonaismäärä:**94 854 000**

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 120 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu alkuvuoden 2014 rajoitetusti verovelvollisten maksaman lähdeveron kertymätietojen pohjalta päivitetystä tuloennusteesta sekä vuoden 2013 verotuksen valmistumisesta saaduista ennakkotiedoista. Alkuvuoden ennakoitua suuremmat kertymätiedot korottavat arviota valtion ansio- ja pääomatuloverotuotosta noin 80 milj. euroa. Vuoden 2013 verotuksen ennakkotiedoista osoittautui, että pääomatuloverot olivat aiemmin ennakoitua suuremmat, mikä nostaa arviota valtion ansio- ja pääomatuloverotuotosta noin 40 milj. euroa.

2014 II lisätalousarvio	120 000 000
2014 talousarvio	8 676 000 000
2013 tilinpäätös	7 847 885 671
2012 tilinpäätös	7 868 649 745

04. Perintö- ja lahjavero

Momentilta vähennetään 120 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu alkuvuoden 2014 ennakoitua pienemmästä toteutuneesta verotulokertymästä sekä loppuvuotta 2014 koskevasta tuloennusteesta, jota on alennettu loppuvuoden 2014 tulokertymää koskevien ennakkotietojen perusteella.

2014 II lisätalousarvio	-120 000 000
2014 talousarvio	630 000 000
2013 tilinpäätös	646 211 639
2012 tilinpäätös	509 241 806

06. Voimalaitosvero

Momentilta vähennetään 50 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentti ja sen tuloarvio ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta. Hyväksyty ja vahvistettu voimalaitosvero, jota ei ole vielä saatettu voimaan, perutaan hallitusohjelmassa 19.6.2014 linjatun mukaisesti. Vuotta 2014 koskeva vero oli määrä kerätä kokonaisuudessaan vuoden 2014 lopulla, joten voimalaitosveron perumisen johdosta valtiolle ei kerry verotuottoa ollenkaan.

2014 II lisätalousarvio	-50 000 000
2014 talousarvio	50 000 000

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentilta vähennetään 247 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu talouskehitystä koskevan ennusteen heikkenemisestä sekä ennakoitua heikommista arvonlisäverokertymistä tammi-heinäkuussa. Yksityisen kulutuksen arvioidaan kasvavan vuonna 2014 noin 1,1 %, kun arvio oli 3,2 % varsinaisessa talousarviossa.

2014 II lisätalousarvio	-247 000 000
2014 I lisätalousarvio	-165 000 000
2014 talousarvio	17 030 000 000
2013 tilinpäätös	16 433 747 647
2012 tilinpäätös	15 814 472 344

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 42 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloarvion lisäys aiheutuu ennakoitua korkeammista vakuutusmaksuverokertymistä tammi—heinäkuussa 2014.

2014 II lisätalousarvio	42 000 000
2014 talousarvio	706 000 000
2013 tilinpäätös	712 309 259
2012 tilinpäätös	660 238 976

08. Valmisteverot*07. Energiaverot*

Momentilta vähennetään 128 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tammi—heinäkuun kertymätietojen pohjalta päivitetystä tuloarviosta. Energiaverokertymien kehitys on ollut vuoden 2013 syksystä lähtien hieman aiemmin ennakoitua heikompaa. Veropohjien kehityksen ja sitä kautta energiaverokertymien heikentymisen taustalla on pääasiassa heikentyneen taloussuhdanteen myötä vähentynyt taloudellinen aktiviteetti.

2014 II lisätalousarvio	-128 000 000
2014 talousarvio	4 400 000 000
2013 tilinpäätös	4 170 712 814
2012 tilinpäätös	4 103 436 263

10. Muut verot*03. Autovero*

Momentilta vähennetään 57 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ennakoitua heikommista tammi—heinäkuun kertymätiedoista sekä heikentyneestä talouden kehitystä koskevasta ennusteesta.

2014 II lisätalousarvio	-57 000 000
2014 talousarvio	997 000 000
2013 tilinpäätös	932 471 558
2012 tilinpäätös	1 007 227 411

05. Varainsiirtovero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 80 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuoden 2014 kertymätietojen pohjalta päivitetystä tuloennusteesta.

2014 II lisätalousarvio	80 000 000
2014 talousarvio	581 000 000
2013 tilinpäätös	586 394 998
2012 tilinpäätös	579 667 904

Osasto 15 LAINAT

01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat

04. Muiden lainojen lyhennykset

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 127 448 000 euroa.

Selvitysosa: Pohjoismaat allekirjoittivat 1.9.2013 lainasopimukset, joissa määriteltiin Ruotsin, Tanskan, Suomen ja Norjan yhteinen lainajärjestely Islannille. Suomen valtion osuus lainasta oli 320 milj. euroa, joka nostettiin kolmessa erässä vuosina 2009—2012. Vuonna 2012 Islanti maksoi lainaa ennenaikaisesti takaisin 188 milj. euroa. Lainan takaisinmaksuohjelman mukaisesti lainan lyhentämisen oli määrä alkaa vuoden 2014 joulukuussa, mutta Islanti maksoi jäljelläolevan lainansa kokonaisuudessaan takaisin 22.7.2014. Momentille lisätään tuloutuksena vuoden 2014 talousarviossa oletetun 4 552 000 euron lainalyhennyserän lisäksi 127 448 000 euroa.

2014 II lisätalousarvio	127 448 000
2014 talousarvio	323 652 000
2013 tilinpäätös	191 943 706
2012 tilinpäätös	312 807 120

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään lisäystä 327 406 000 euroa.

Selvitysosa: Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään lisäystä 327 406 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 7 482 686 000 euroa vuonna 2014. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 7 432 686 000 euroa vuonna 2014.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	7 483
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	7 433
<hr/>	
2014 II lisätalousarvio	327 406 000
2014 I lisätalousarvio	-23 806 000
2014 talousarvio	7 129 086 000
2013 tilinpäätös	6 419 515 623
2012 tilinpäätös	4 703 307 934

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Verotus ja tullitoimi

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu lapsivähennyksen edellyttämien tietojärjestelmämuutosten ja muun valmistelun menoista.

2014 II lisätalousarvio	2 500 000
2014 I lisätalousarvio	27 900 000
2014 talousarvio	431 903 000
2013 tilinpäätös	431 378 000
2012 tilinpäätös	410 620 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 046 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteena olevien valtion vuoden 2014 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän muutoksesta.

20

28.80

2014 II lisätalousarvio	-1 046 000
2014 I lisätalousarvio	2 448 000
2014 talousarvio	211 206 000
2013 tilinpäätös	209 391 832
2012 tilinpäätös	204 345 615

Pääluokka 29**OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA****10. Yleissivistävä koulutus**

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 15 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 000 000 euroa opetusryhmäkoon pienentämiseen ja yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen.

Selvitysosa: Lisämäärärahalla tehostetaan ryhmäkokojen pienentämistä ja yleissivistävän koulutuksen laatua.

2014 II lisätalousarvio	15 000 000
2014 talousarvio	844 023 000
2013 tilinpäätös	817 307 162
2012 tilinpäätös	812 197 785

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Maaseudun kehittäminen

44. Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) mukaisesti vuosien 2014 ja 2015 tuotannon perusteella maksettavaan kohdennettuun tukeen, jolla turvataan maatalouden kannattavuusedellytysten säilyminen Venäjän asettamien talouspakotteiden aiheuttamassa tilanteessa

2) enintään 600 000 euroa kalataloudelle maksettavaan kohdennettuun tukeen, jolla turvataan kalatalouden kannattavuusedellytysten säilyminen Venäjän asettamien talouspakotteiden aiheuttamassa tilanteessa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kertaluonteisella määrärahalla turvataan maatalouden tuotantoedellytysten säilymistä. Venäjän 7.8.2014 vuoden ajaksi asettamat talouspakotteet vaikuttavat Suomessa erityisesti maidontuotantoon. Tuki maksetaan komission päättämien maksuvaltuuksien puitteissa.

Talousarvion momentin 30.20.40 määrärahan tavoitteena on turvata maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja tuotannon kannattavuutta sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä. Momentin määräraha ei ole kuitenkaan tässä poikkeuksellisessa tilanteessa yksin riittävä.

Kalataloudessa Venäjän talouspakotteet vaikuttavat erityisesti silakan ja kilohailin vientiin. Momentin määrarahasta myönnettävällä tuella voidaan osaksi kompensoida kalataloudelle talouspakotteista aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Kalatalouden kannattavuusedellytysten turvaamiseen arvioidaan käytettävän määrarahasta 600 000 euroa.

2014 II lisätalousarvio

20 000 000

50. Vesitalous

20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämääräraha on tarkoitettu Vuoksen syväpuomin poistamiseen.

Vuoksen syväpuomin poistaminen perustuu venäläisten virkamiesten kanssa käytyihin neuvotteluihin.

2014 II lisätalousarvio	100 000
2014 I lisätalousarvio	25 000
2014 talousarvio	12 058 000
2013 tilinpäätös	16 008 000
2012 tilinpäätös	11 684 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu hankkeen vt 4 Isohaaran vanhan sillan parantamisen menoista. Isohaaran vanhan sillan parantamisella edistetään pohjoiseen menevien raskaiden kuljetusten ja erikoiskuljetusten toimintaedellytyksiä. Nyt raskaimmat kuljetukset käyttävät moottoritien vastakkaisen suunnan siltaa, mikä vaatii aina erikoisjärjestelyt. Ylipitkään keskiaukkoon rakennettava välituki poistaisi sillan rakenteellisiin puutteisiin liittyvät haitat ja sillan keskoikä voisi pidentyä kymmeniä vuosia. Lisätuen rakentamisella välttyttäisiin koko kansirakenteen uusimiselta tulevina vuosina. Hankkeen kustannusarvio on 0,5 milj. euroa.

2014 II lisätalousarvio	500 000
2014 I lisätalousarvio	25 954 000
2014 talousarvio	990 484 000
2013 tilinpäätös	969 235 000
2012 tilinpäätös	952 265 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 48 000 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia

- 1) hankkeeseen Rauman meriväylän syventäminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 20 000 000 euroa
- 2) hankkeeseen mt 148 parantaminen Keravantien kohdalla liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 13 000 000 euroa
- 3) hankkeeseen vt 3 Arolammin eritasoliittymä kohdalla liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 6 000 000 euroa
- 4) hankkeeseen kt 77 Viitasaari—Keitele liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 13 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia

1) hankkeeseen vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 75 500 000 euroa

2) hankkeeseen vt 8 Turku—Pori liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 92 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäyksestä on tarkoitus käyttää 1 000 000 euroa hankkeen Rauman meriväylän syventämiseen, 13 000 000 euroa hankkeen mt 148 parantaminen Keravantien kohdalla menoihin, 6 000 000 euroa hankkeen vt 3 Arolammin eritasoliittymä menoihin, 13 000 000 euroa hankkeen kt 77 Viitasaari—Keitele menoihin, 10 000 000 euroa hankkeen vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie valtuuden tarkistuksesta aiheutuviin menoihin ja 5 000 000 euroa hankkeen vt 8 Turku—Pori toteuttamisen nopeuttamiseen.

Uusien hankkeiden perusteluna esitetään seuraavaa:

Rauman meriväylän syventäminen

Hanke käsittää Rauman nykyisen 10,0 metrin väylän syventämiseen liittyvät ruoppaus- ja läjitystyöt sekä väylän merkintään liittyvät turvalaitetyöt. Hankkeessa väylän syvyyttä kasvatetaan 11,0 metrin kulkusyvyvyyden vaatimusten mukaiseksi. Hankkeen kustannusarvio on valtion väyläosuudella 20 milj. euroa (MAKU 2005, 150). Lisäksi hankkeen toteutukseen liittyvien Rauman sataman syvennys- ja laajennustöiden suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa Rauman satama. Sataman töiden kustannusarvio on toteutusajankohdan hintatasossa noin 6 milj. euroa. Hankkeen hyötykustannussuhde (H/K) on noin 2,1. Vuonna 2014 hankkeen määrärahatarve on 1 000 000 euroa, 10 000 000 euroa vuonna 2016 ja 9 000 000 euroa vuonna 2017.

Mt 148 parantaminen Keravantien kohdalla

Hankkeen tavoitteena on liikenteen sujuvuuden parantaminen mt 148 liittymissä ja linja-osuuksilla logistiikkakeskusten rakentamisen vuoksi. Hankkeessa mt 148 levennetään kaksiajorataiseksi Savion eritasoliittymän ja mt 140 (Lahdentie) välisellä osuudella. Keravanjoen yli tehdään uusi silta. Lisäksi hankkeessa tehdään kaista-, ramppi- ja kevyen liikenteen järjestelyjä sekä liikennevalo-, tievalaistus- ja melusuojaustoimenpiteitä. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 18,5 milj. euroa, josta valtion osuus on 13,0 milj. euroa. Hankkeen H/K on 2,0. Vuoden 2014 rahoitus on 13 000 000 euroa.

Vt 3 Arolammin eritasoliittymä

Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa Riihimäen ympäristön alueen maankäytön kehittyminen ja vaikuttaa suotuisasti alueen työllisyyteen. Hanke sisältää Arolammille rakennettavan eritasoliittymän. Liittymä sijaitsee Riihimäellä 4 kilometriä Hyvinkään P liittymästä pohjoiseen ja 3,5 kilometriä Herajoen liittymästä etelään. Liittymä mahdollistaa yhteyden vt 3:lta suunniteltua Riihimäen kehätietä pitkin Arolammintielle (mt 2850) ja edelleen kt 54:lle. Eritasoliittymän rakentamisen myötä nykyisten yritysten toimintaedellytykset paranevat. Eritasoliittymän toteuttaminen parantaa nykyisten valtatie 3 liittymien sekä maantien 130 liittymien toimivuutta. Liittymän kustannusarvio on 18,0 milj. euroa (MAKU-indeksi 150, 2005=100). Rahoitus jakautuu siten, että valtion, alueen yrityksen ja kunnan osuus on kullakin kolmannes 6,0 milj. euroa. Vuoden 2014 rahoitus on 6 000 000 euroa.

Kt 77 Viitasaari—Keitele

Kantatien 77 osuus valtatieltä 4 Keiteleen rajalle on kapea, mutkainen ja rakenteelliselta kunnoltaan hyvin huonokuntoinen tiejakso, joka poikkeaa kunnoltaan mm. Keitele—Siilinjärvi -osuudesta merkittävästi. Tie on merkittävä valtakunnallinen itä-länsisuuntainen tieyhteys Itä-Suomesta/Ylä-Savosta Keski-Suomeen sekä Pohjanmaan rannikolle. Tie palvelee mm. metsäteollisuuden puuhoiltoa ja tuotekuljetuksia (mm. Keitele Forest, Keitele Timber, SEPA Oy, Oy Haka-Wood Ab), turpeen ja bioenergian kuljetuksia, lannoite- ja kemikaalikuljetuksia Siilinjärveltä Pohjanmaalle (Yara) sekä maidon ja eläinten kuljetuksia Seinäjoen ja Jyväskylän teollisuuslaitoksille (mm. Saarioinen). Tien nykykunnosta johtuen raskaiden ajoneuvojen kohtaaminen on muodostunut jokapäiväiseksi riskiksi, mistä johtuen raskaiden ajoneuvojen suistumisia tapahtuu usein. Tiesuosuus perusparannetaan nykyiseen käytävään. Liikenteen sujuvuutta parannetaan tien poikkileikkausta leventämällä, liittymäjärjestelyillä sekä tien geometrian muutoksilla. Hankkeen kustannusarvio on 13,0 milj. euroa.

Aikaisemmin päätettyjen hankkeiden valtuuden tarkistus:

Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie

Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie on osa valtatiötä 19 ja käsittää 18,5 km pituisen tiesuuden Seinäjoen eteläpuolelta Rengonkylästä Nurmoon. Hankkeen toteuttaminen suunniteltuun loppuun asti edellyttää valtuuden tarkistamista. Valtuuden tarkistus 12,5 milj. eurolla 63,0 milj. eurosta 75,5 milj. euroon aiheutuu kustannusarvion tarkentumisesta. Lisärahoituksella rakennetaan valtatiötä 2,5 km välillä Rengonharju—Nurmo. Keskikaiteita rakennetaan 2 km. Lisäksi parannetaan tieliikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta rakentamalla yhdeksän siltaa. Melusuojuuksia rakennetaan noin 2 km. Valtion rahoitusosuuden kustannusarvio on 72,7 milj. euroa. Lisäksi kunta rahoittaa hanketta 2,8 milj. eurolla. Valtuuden tarkistuksesta aiheutuva lisämäärärahan tarve on 10 000 000 euroa vuonna 2014.

Vt 8 Turku—Pori

Hanke on käynnistetty vuoden 2013 lisätalousarviossa sopimusvaltuudeltaan 102,5 milj. euroa, josta valtion osuus on 100 milj. euroa. Valtuuden tarkistus 10 milj. eurolla 102,5 milj. eurosta 92,5 milj. euroon aiheutuu uusien suunnitteluratkaisujen ja hankkeen onnistuneen kilpailutuksen aikaansaamien säästöjen vuoksi. Valtuuden tarkistamisesta huolimatta hankkeen sisältöä laajennetaan siten, että moottoritie rakennetaan koko Raisio—Nousiainen välille. Masku—Nousiainen-tiesuosuus sisältää n. 2,5 km nelikaistaista maantietä sekä Nousiaisen eritasoliittymän. Eritasoliittymän rakentamisella saadaan vaarallinen valo-ohjattu liittymä muutettua turvallisemmaksi ja sujuvammaksi. Samalla rakennetaan Nousiainen kohdalle melusuojuuksia ja parannetaan kevyen liikenteen yhteyksiä. Valtuuden tarkistuksesta aiheutuva lisämäärärahan tarve on 5 000 000 euroa vuonna 2014 ja 10 000 000 euroa vuonna 2015, jotka vastaavasti vähentävät vuosien 2016 ja 2017 määrärahan tarvetta.

2014 II lisätalousarvio	48 000 000
2014 I lisätalousarvio	16 500 000
2014 talousarvio	393 641 000
2013 tilinpäätös	369 303 000
2012 tilinpäätös	454 525 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että nykyisin käytössä oleviin aluksiin tehtävien ympäristönsuojelua parantavien jälkiasennettavien laitteiden investointikustannusten tukemiseen myönnettyä enintään 30 milj. euron valtuutta saa käyttää siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty sitoumuksien tekemiseen varustamoiden uudisalusinvestointien tukemiseen.

Selvitysosa: Vuoden 2013 talousarviossa on myönnetty enintään 30 milj. euron valtuus nykyisin käytössä oleviin aluksiin tehtävien ympäristönsuojelua parantaviin jälkiasennettavien laitteiden (kuten rikkipesurit ja vastaavat pakokaasupäästöjen puhdistusteknologiat) investointikustannusten tukemiseen. Valtuutta arvioidaan jäävän käyttämättä noin 7,5 milj. euroa. Avustukset maksetaan alusten valmistumisen jälkeen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2014 II lisätalousarvio	—
2014 talousarvio	20 000 000
2013 tilinpäätös	38 000 000
2012 tilinpäätös	2 000 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

41. *Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahasta 5 000 000 euroa on tarkoitus käyttää ICT-sektorin rakennemuutoksen tukemiseen ja viennin suuntaamiseksi uusille markkina-alueille. ICT-sektorin rakennemuutos yhdessä erityisesti Venäjälle suuntautuvan hekentyneen vientinäköymän kanssa vaikuttavat koko ICT-sektoriin. Lisämääräraha kohdennetaan ICT-sektorin uuden yritystoiminnan kansainvälistymisen vauhdittamiseen sekä yritysten tukemiseen niiden hakiessa uusia korvaavia vientimarkkinoita Venäjän laskevan viennin tilalle.

Lisämäärärahasta 1 300 000 euroa kohdistetaan elintarvikkeiden vientiohjelman toteuttamiseen yhdessä Elintarviketeollisuusliiton ja Team Finland -toimijoiden kanssa.

2014 II lisätalousarvio	6 300 000
2014 I lisätalousarvio	29 000 000
2014 talousarvio	26 637 000
2013 tilinpäätös	36 122 000
2012 tilinpäätös	40 472 000

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

45. *Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2014 saa tehdä enintään 32 678 000 euron arvosta sitoumuksia.

Selvitysosa: Määrärahan 500 000 euron ja myöntämisvaltuuden 7 000 000 euron lisäys aiheutuu äkillisestä rakennemuutoksesta aiheutuvien työpaikkamenetysten korvaamiseksi tarvittavasta lisämyöntämisvaltuudesta erityisesti Oulun seutukunnassa. Lisävaltuutta käytetään työ-

paikkamenetyksistä kärsivillä äkillisen rakennemuutoksen alueilla taloudellista kasvua ja uusia työpaikkoja luoviin, lähinnä pk-yrityksille myönnettäviin, yritysten kehittämisavustuksiin.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 500 000 euroa vuonna 2014, 1 400 000 euroa vuonna 2015, 2 700 000 euroa vuonna 2016, 2 000 000 euroa vuonna 2017 ja 400 000 euroa vuonna 2018.

2014 II lisätalousarvio	500 000
2014 talousarvio	29 239 000
2013 tilinpäätös	24 176 476
2012 tilinpäätös	25 077 666

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että työvoimakoulutuksen hankinnasta saa valtiolle aiheutua menoja vuoden 2014 jälkeen enintään 96 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan 3 000 000 ja valtuuden 5 000 000 euron lisäys aiheutuu ICT-alan rakennemuutoksesta johtuvista irtisanomisista, joihin liittyen ryhdytään valmistelemaan hakemusta Euroopan globalisaatiorahastostolle. Lisämäärärahasta arvioidaan käytettävän työvoimakoulutuksen hankintaan 2 000 000 euroa sekä palkkatukeen ja starttirahaan yhteensä 1 000 000 euroa.

Valtuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 2 500 000 euroa vuonna 2015 ja 2 500 000 euroa vuonna 2016.

2014 II lisätalousarvio	3 000 000
2014 I lisätalousarvio	-2 500 000
2014 talousarvio	503 975 000
2013 tilinpäätös	579 254 000
2012 tilinpäätös	513 863 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Avustukset

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2014 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntää määräaikaista perusparannuksen käynnistysavustuksia yhteensä enintään 140 000 000 euroa. Käynnistysavustuksia saa myöntää vuokratilojen ja asumisoikeustalojen perusparantamista varten niille, jotka voisivat saada vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) mukaisia perusparannuslainoja sekä asunto-osakeyhtiötilojen perusparantamista varten niille, jotka voisivat saada asunto-osakeyhtiötilolainojen korkotuesta annetun lain (205/1996) mukaisia perusparannuslainoja. Avustuksen määrä voi olla enintään 10 prosenttia hyväksytyistä perusparannuskustannuksista. Avustuksen myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

Selvitysosa: Rakennusalan työllisyyden tukemiseksi perusparannuksiin tarkoitetun käynnistysavustuksen myöntämisvaltuus vuodelle 2014 nostetaan 100 milj. eurosta 140 milj. euroon.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2014 II lisätalousarvio	—
2014 I lisätalousarvio	—
2014 talousarvio	—
2013 tilinpäätös	—
2012 tilinpäätös	—